

368.5

Հ-11

ՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԽՈՇՈՐ ՅԵՂՋՅՈՒՐԱՎՈՐ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ
ՅԵՎ

ՉԻԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԹԱՐԴՄԸՆՈՒԹՅՈՒՆ ԴՈՒՍԵՐԵՆԻՑ

2802-10

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՊՆՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

368.5

2-11

W.

ԽՈՇՈՐ ՅԵՂՋՅՈՒՐԱՎՈՐ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ
ՅԵՎ

1003
11010

ՉԻԵՐԻ ԱՊԱՅՈՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԹՐԻԲՆՈՒԹՅՈՒՆ ԴՈՒՍԵՐԵՆԻՑ

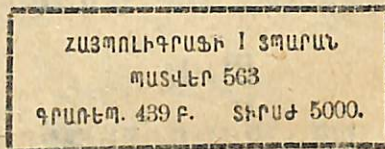

ՅԵՐԵՎԱՆ

1927

09 SEP 2013

44.235

ԱՌԱՋԱԲԱՆ

Մեր հանրապետութեան գյուղացիութեան տնտեսութեան հիմքը կազմում են խոշոր յեղ-
ջուրավոր անասունները: Նրանք տալիս են
կաթ, միս, աղբ դաշտերը պարարտացնելու
համար, և այլն:

Գյուղացու համար կովի կորուստը շատ
խոշոր ցավ է. լաց կլինեն կանայք, յերեխանե-
րը. քնտանիքի կերակրողը սատկել է:

Ձին ու յեղը նույնպես անհրաժեշտ են գյու-
ղացուն: Սուանց նրանց գյուղացին չի կարող
իրա հողը վարել: Ձիուց և լծկանից զուրկ աղ-
քատ գյուղացիները, իրենց վարը անելու հա-
մար, ժամանակավոր կերպով վարձում են ա-
վելի ունեւորներից ձի կամ յեղն վճարելով բա-
վականի զգալի գումար:

Գյուղացին զգում է լծկանի կամ կովի ան-
հրաժեշտութիւնը իրա տնտեսութեան համար
և աշխատում է մի կերպ տնտեսել, փող հա-
վաքել գնելու համար: Շատ շատերին հաջող-
վում է ձեռք բերել վորս ե անասուն: 1922 թը-
վից գյուղացու անասունների թիվը կամաց-
կամաց մեծանում է: Խորհրդային իշխանու-

թյուրացունք ամեն կերպ ոգնում և գյուղացի-
ներին անասուն ձեռք բերելու գործում:

Սակայն գյուղացու անասունները շատ
թշնամիներ ունեն, նրանք շատ են վնասվում
զանազան վարակիչ հիվանդություններից,
ժանտախտից, սիրիքախտից և այլն:

Գյուղացու անասունները սատկում են
նույնպես և վոչ վարակիչ հիվանդություննե-
րից, դժբախտ պատահարներից. որինսկ, սա-
րից ու ձորից գլորվելուց, զանազան ջարդ-
վածքներ ստանալուց, հրդեհից, ջրում խեղդ-
վելուց և այլն: Միայն մեկ տարվա ընթաց-
քում 1924 թ. հոկտեմբերի 1-ից մինչև 1925 թ.
հոկտեմբերի 1-ը ՍԽՀՄ-այն վայրերում, վոր-
տեղ կար կոպարային պարտագիր ապահովա-
գրություն, սատակել էյին 667.879 գլուխ խո-
շոր յեղջյուրավոր անասուն: Յեթե հաշվելու
լինենք ամեն մի սատակած անասունի գինը 50
ռուբլի (իսկ իրական գինը շատ ավելի բարձր
է), կստացվի մոտ 33 միլիոն ռուբլի: Ահա թե
ինչքան է կորցրել գյուղացին անասունների
սատակումից են ել միայն մեր Միության մի
յերկրում:

ԻՆՉՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԵՏԻ Ե ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ:

Պետք է պայքարել անասունների անկման
դեմ: Ամենից առաջ պետք է աշխատել, վոր-
պեսզի անասունների հիվանդության դեպքերը
պակասեցնել: Դրա համար անհրաժեշտ է լավ
խնամել նրանց, ձմեռը պահել տաք դոմում,
լավ և կանոնավոր կերպով կերակրել, իսկ հի-
վանդանալու դեպքում, իսկույն և յեթ գլխավա-
նասնաբուժին կամ անասնաբուժակին և վոչ թե
զանազան «ընտուների», վորոնք յերբեք ել
չեն կարող բժշկել հիվանդ անասունին:

Չնայած վերոհիշյալ բոլոր ձեռք առած
միջոցներից, դժբաղտությունը այնուամենայ-
նիվ անխուսափելի է: Յերբ գյուղացին զրրկ-
վում է իր անասունից, դա հավասարազոր է,
մարդը առանց ձեռքի:

Ի՞նչպես պիտի ոգնել գյուղացուն, յերբ
սատակել է նրա անասունը: Ոգնել կարելի չէ
միայն ապահովագրությամբ:

Ապահովագրությունն է այն միակ ուղին,
վորով գյուղացին վերականգնում է իր տնտե-
սությունը, ստանալով սատակած անասուննե-
րի վնասը:

Ի՞նչումն է կայանում անասունների ապա-
հովագրումը:

Գյուղացի Պետրոսը ուզում է ապահովագրել իր կովը, դրա համար նա պետք է վճարի Պետապի գործակալին, կամ նրա գանձողին մի աննշան գումար: Դրա փոխարեն Պետրոսը ստանում է Պետապից ապահովագրական վարձատրություն իր հիվանդությունից կամ դրժբաղտ դեպքից սատակած անասունի համար: Ապահովագրությունը ոգնում է գյուղացուն ձեռք բերելու կորցրած անասունի փոխարեն նորը:

Բայց միայն դրամ ստանալը և վճարելը չէ: Հարկավոր է հաշվառման յենթարկել բոլոր անասունները, գրանցել այդ հատուկ ցուցակներում, կազմել տալ յուրաքանչյուր սատակած անասունի համար ակտ, միջոցներ ձեռք առնել, փորպեզի սատակումները չ'դառնան համատարած: Այդ ամբողջ գործը կատարելու համար գոյություն ունի խորհրդային ապահովագրություն, կամ ինչպես անվանում են «Պետական ապահովագրություն», իսկ կրճատված «Պետապ»: Պետապը գյուղերում ունի իր գործակալները: Անասունների պետական ապահովագրությունը սահմանված է դեռ 5 տարի սրունից առաջ ընկ. Լենինի ցուցմունքով: Դրա համար խնդրել եյին նրան գյուղացիները:

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒՄԸ ՑՍՐԻ
ՈՐՈՔ ՅԵՎ ՀԻՄԱ.

Ցարական կառավարությունը չէր բուժում գյուղացիների կարիքները, չէր ապահով

վագրում նրանց անասունները: Յերկար տարիների ընթացքում զեմստոյակիան ապահովագրությունը գյուղացուն չառ ջնջին ոգուտ եր տալիս:

Բոլորովին այլ կերպ է դրված գործը հիմա: Հայ Պետապը 1925-26 գործառնական տարում վճարել է գյուղացիներին, միայն 40.000 դրուխ սատակած անասունների համար մոտ 800.000 ռուբլի:

Խորհրդային ապահովագրությունը ձեռնարկում է ապահովագրել գյուղացիների բոլոր անասունները: Այդ դեպքում գյուղացին և համատարած սատակումների ժամանակ կստանա ապահովագրական վարձատրությունը ու կրուժի իր վերքերը:

Միայն 1925-26 գործ. տարվա ընթացքում խորհրդային ապահովագրությունը վճարել է սատակած խոշոր յեղջուրավոր անասունների վնաս 13.371.912 ռուբլի, իսկ ձիերի 11.196.808 ռուբլի:

Խորհրդային իշխանությունը հասուկ ուշադրություն է դարձնում անասունների ապահովագրության գործին և ամեն կերպ աչխատում է լավացնել ու զարգացնել այդ գործը:

ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՅԵՎ ԿԱՄԱՎՈՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ.

Անասունների ապահովագրությունը լիարժեք է պարտադիր և կամավոր: Յեթե փորձե

չըջանում սահմանված և խոչոր յեղջուրավոր անասունների պարտադիր ապահովագրություն, ապա ուրեմն այդ չըջանի բոլոր խոչոր յեղջուրավոր անասունները պետք է ապահովագրված լինեն պարտադիր կերպով: Այլև ամեն մի գյուղացի չեն հարցնի թե նա ցանկանում է ապահովագրել իր անասունը, թե վո՞չ. նա պետք է յենթադիվի սահմանված պարտադիր ապահովագրության:

Բոլորովին այլ բան է կամավոր ապահովագրությունը: Այդ դեպքում յուրաքանչյուր գյուղացի ինքն է վճռում, թե հարկավոր է ապահովագրել իր անասունը թե վո՞չ: Կցանկանա, կապահովագրի, չի ցանկանա, չի ապահովագրի, ահա թե ինչո՞ւ այդ ապահովագրությունը կոչվում է կամավոր:

Յեթե ապահովագրությունը դարձնել միայն կամավոր, կստացվի հետևյալը.—մեկը չի կարող հարկավոր փողը հավաքել, մյուսը կմոռանա ժամանակին մուծումը կատարել, իսկ յերրորդը հույսը դնելով «աստծու» վրա և չի ապահովագրի: Իսկ փորձանքը դալու դեպքում, յերբ կսկսվի անասունների համատարած սատակումը, հազարով կը կոտորվեն անասունները, վնասված տնտեսությունները վոչինչ չեն ստանա պետությունից:

Այլ բան է պարտադիր ապահովագրությունը: Պարտադիր ապահովագրությամբ գյուղացու թե խոչոր յեղջուրավոր անասունը և թե ձիերը, ջորիները, ուղտերը և եչերը հա-

մարվում են ապահովագրված, անկախ նրանից կարողացել է նա իր ժամանակին մուծել ապահովագրինը, թե վո՞չ, միևնույնն է նրա անասունը ապահովագրված է:

Ուստի խորհրդային իշխանությունը վորոշել է սահմանել պարտադիր կոպարային և կամավոր ապահովագրություն: Պարտադիր ապահովագրությունից զանձվում է գյուղացիներից աննշան գումարներ և վնասի դեպքում նույնպես վճարում է չնչին գումար: Իսկ կամավոր ապահովագրությամբ, յուրաքանչյուր գյուղացի ապահովում է իրեն, վճարելով լրացուցիչ ապահովագրության համար լրացուցիչ ապահովագրին:

Անասունների ապահովագրությունը ինչպես մենք կտեսնենք հետո, շատ աժան գործ է:

Ապահովագրական հասակի անասունների համար, յուրաքանչյուր գլխին վճարում են ընդամենը 34 կոպեկից մինչև 1 ռուբ. 34 կոպ. մեկ տարում:

Ի՞նչպես են վերաբերվում գյուղացիք անասունների պարտադիր ապահովագրության:

Գավառական խորհուրդների և գավառական գործկոմների համագումարները միշտ ել արտահայտվել են հոգուտ անասունների պարտադիր ապահովագրության. նույնիսկ գյուղացիներից մեկը գրում է, ներկայում նկատվում է անասունների համատարած սատակում, հաճախ տվյալ տնտեսության վերջին անասունն է սատակում: Կարող է արդյոք չքավոր գյու-

դացին ձեռք բերել սատակած անասունի փոխարեն նորը, յեթե նրան չողնի պետական ապահովագրությունը, ի հարկե վոչ:

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՎՃԱՐՈՒՄԸ

Ի՞նչքան են վերցնում գյուղացուց անասունների պարտադիր ապահովագրության համար ապահովագրին և ի՞նչքան են վճարում նրան անասունը ընկնելիս:

Պետք է ընդմիշտ գիտենալ, վոր գյուղացուց անասունների համար վերցնում են ապահովագրին փորոշ ու ճիշտ հաշվարկով: Այդ հաշվարկը կատարվում է հետևյալ ձևով.—Յեռթադրեք Նորագավիթ գյուղում կա 100 գլուխ կով, բոլոր այդ կովերը ապահովագրված են պարտադիր կերպով: Քա՞նի անասուն է սատկում այդ գյուղում մեկ տարում: Իհարկե սատկած կովերի թիվը տարբեր կլինի, տարբեր տարիներում, բայց միջին թվով, մեկ տարում սատակում է 5 անասուն (կով): Պետք է վճարել այդ անասունների վնասը, յուրաքանչյուր գլխին 30 ռուբլի, ընդամենը 5 կովի համար 150 ռուբլի:

Վո՞րտեղից վերցնել այդ փողերը: Այդ փողերը, 150 ռուբլին գանձվում է, այդ բոլոր 100 կովատերերից, 100 կովի համար կովատերերը պիտի վճարեն ապահովագրին ընդամենը 123 ռուբլի, յուրաքանչյուր կովի համար 1 ռ.

23 կոպեկ: Կտրելի յե հաշվել, վոր գյուղացին վճարում է, վոչ թե ապահովագրին, այլ ի հաշիվ այն ստանալիք 30 ռուբլու, վոր տալիս է Պետապը սատակման դեպքում: Ուրեմն գյուղացին, վոր այդ 30 ռուբլուց, 10 ռուբ. դեմաց մուծում է տարեկան 41 կոպեկով: Այդ 41 կոպեկին պիտի ավելացնել Պետապի աշխատակիցների և դրասենյակի ծախքը 3 կոպեկով: Հետևապես ամեն մի գյուղացի իր ապահովագրած անասունի ստանալիք 10 ռուբլու համար մուծում է տարեկան 44 կոպեկով: Այդ գումարից պակաս գյուղացուց վերցնել անկարելի չէ, վորովհետեւ հակառակ պարագայում փողը չի բավականացնի վճարելու բոլոր վնասները սատակումից:

Շատ հաճախ գյուղացիները իրենց նամակներով հարցնում են «չի կա՞րելի արդյոք անասունների ապահովագրումը աժանացնել»: Վո՞չ, չի կարելի: Խորհրդային ապահովագրությունը չի ձգտում յերեք շահ ստանալու:

Ապահովագրությունը ներկայումս պետական է, խորհրդային, նա վերցնում է գյուղացուց այնքան փող, վորքան անհրաժեշտ է վճարելու նրա վնասը և ծածկելու գործավարության ծախքը և ունենալու պահեստի դրամագլուխ, անասունների համաճարակը յուծարելու:

Հետևապես վորքան մեծ է անասունների անկումը, այնքան բարձր է ապահովագրին և

ընդհանրապես, վորքան փոքր ե անասունների անկումը, այնքան աժան ե ապահովագիրն:

Բայց անասունների անկումը, զանազան տեղերում տարբեր ե լինում: Յերկու տարվա հաշվառումը ցույց ե տալիս, վոր խոշոր յեղջուրավոր անասունների անկումը Հայաստանում ավելի մեծ ե, քան մյուս յերկրներում, հետևապես Հայաստանում յեղջուրավոր անասունների ապահովագիրն ավելի բարձր ե, քան Ռուսաստանում:

Ձիերի անկումը ավելի մեծ ե, քան յեղջուրավոր անասունների, դրա համար ել ձիերի ապահովագիրն ավելի բարձր ե, քան թե անասունների: Ձիերի ապահովագիրն բոլոր նահանգներում սահմանված ե 10 ռուբլու դիմաց 60 կոպ. 1 տարում: Ուրեմն յեթե ձին ապահովագրված ե պարտադիր կերպով 40 ռուբլով, ապա գյուղացին պետք ե մուծի նրա համար ապահովագիրն, տարեկան 2 ռ. 40 կոպ.: Ուղտերի, եղերի, ջորիների համար նույնպես վերցվում ե 10 ռուբլու դիմաց 60 կոպ. մեկ տարում:

Պարտադիր ապահովագրության ապահովագների մուծման ժամկետ սահմանվում ե հունվարի 1-ը:

ՉՔԱՎՈՐ ԳՅՈՒՂԱՅԻՆԵՐԻՆ ՏՐՎԵԼԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՐՏՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Խորհրդային իշխանությունը գյուղացիներին տրամադրում ե անասունների ապահովագրության արտոնություններ:

Պետական ապահովագրության 3 տարվա ընթացքում նկատվում եր, վոր գյուղացիների վրա կուտակվում եր հետնույթ: Ի՞նչից եր գոյանում այդ հետնույթը, չվճարողների թվում կային նաև կուլակներ, վորոնք կարող էին վճարել, բայց չէին ցանկանում: Նրանք ասում եին «Պետապին տված ռուբլին մեռյալ ե, յես նա չընանաության մեջ կառնեմ ե այդ ռուբլին ինձ նորանոր ռուբլիներ կտա»: Բայց չքավորների թվում կան նաև միջակներ ե չքավորներ, վորոնք հաճախ հնարավորություն չունեն ապահովագիրն վճարելու:

Ունեւոր չվճարողների վրա բարդվում եր տույժ, վորքան ուշացնում ե մուծումը, սահմանված ժամանակից հետո, այնքան ավելի յի բարդվում տույժը:

Յուրաքանչյուր ռուբլուն, սահմանված ժամկետից ուշ վճարելու համար վերցըրվում ե տույժ, 5 օրվա համար 1 կոպեկ, կամ 1 ամսվա համար 6 կոպեկ: Յեթե վճարելու յեր 1 ռուբլի ե ուշացրել ե 2 ամսով, ապա նա պիտի վճարի, վոչ թե 1 ռուբլի, այլ 1 ռուբլի 12 կոպեկ:

Ապահովագրական կուպարային վճարումները յեթե սահմանված ժամկետին չեն մուծվում (մինչ հունվարի 1-ը) բռնադանձվում են վարչական կարգով, բարդելով վրան տույժ:

Ի հարկե կարիք չկա վճարումները ձգձգելու. միևնույն ե վաղ թե ուշ պիտի վճարել,

ապագա ավելի լավ և վճարել իր ժամանակին, առանց տույժի:

Աշխատանքի և Պաշտպանության Նորհրդի վորոշմամբ, դյուղացիության տրամադրվում և արտոնություններ, ազատելով նրանց ապահովագրական վճարումներից լրիվ, կամ մասնակի չափով: Արտոնություն տրվում և.

1) Ամենաչքավոր կամ տարրերային դժբաղտությունից քայքայված տնտեսություններին: 2) Կարմիր բանակայինների ընտանիքներին: 3) Գաղթականներին կամ վերաբնակիչներին և 4) կամավոր հրդեհաչեղ կազմակերպություններին:

Նրանք թեև չեն վճարելու կամ վճարելու չեն չառ չնչին գումար ապահովագին, միևնույն և, նրանք կստանան դժբաղտության դեպքում ապահովագրական վարձատրություն: Սակայն արտոնության ընդհանուր գումարը չպետք և գերազանցի հաշվարկի ընդհանուր գումարի 10 տոկոսից:

Քաղաքի չքավոր բնակչությունը և կարմիր բանակայինների ընտանիքները նույնպես ազատվում են անասունների պարտադիր կոպարային ապահովագներից: Բայց զինման գումարը 5 տոկոսից ավելի չպետք և լինի, անասունների կոպարի հաշվարկից: Յեթե որինակ. վորևե գավառական քաղաքի բնակչությունից պետք և գանձել անասունների 1000 ապահովագին, ապա կարելի չե այդ բնակչությունը ազատել վոչ ավելի 50 ուրբլուց:

Պրոֆիտության անդամներին, բանվորներին և ծառայողներին, սոցիալական ապահովագրությամբ ապրողներին, կամավոր հրդեհաչեղ խմբերի անդամներին և տնայնագործ միակներին, քաղաքներում տրվում և զեղջ, ըստ խոշոր յեղջուրավոր անասուններից 10 տոկոս, ձիերի, ուղտերի, ջորիների և եղերի 5 տոկոս: Դա նշանակում և, վոր քաղաքացին անասունի համար վճարելիք մի ուրբլու դիմաց պիտի վճարի 90 կոպեկ, 50 կոպեկի փոխարեն 45 կոպ., խոյ ձիերի, ուղտերի, ջորիների և եղերի համար մի ուրբլու փոխարեն 95 կոպեկ:

ԸՆԿԱՄ ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՎՃԱՐՎԵԼԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՎԱՐՁՏՎՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓԸ.

Ըստ պարտադիր ապահովագրության, յուրաքանչյուր յերկրի համար, ամեն մի անասուն ապահովագրվում և միևնույն գումար: Այդ նշանակում և. որինակ յեթե մի դյուղացու կովը արժե 60 ուրբլի, մյուսինը 30 ուրբլի, միևնույնն և, յեթե այդ կովերը սատկելին, տերերը կստանան հավասարաչափ ապահովագրական վարձատրություն, վորովհետև նրանք մուծել են նույնպես հավասարաչափ ապահովագին: Միանման վնարողին, միանման ել վարձատրությամբ:

Հայաստանում խոշոր յեղջուրավոր անասունների համար, Պետապր վճարում և, ապահովագրական վարձատրություն, կովերի,

յեղների և մատակների համար, յուրաքան-
չյուր գլխին 30 ուրբլի, գոմեշի համար 50
ուրբլի, ձիերի՝ 40 ուրբլի, ջորիներ՝ 40 ուրբ-
լի, ուղտեր՝ 50 ուրբլի և եղերի՝ 15 ուրբլի:

Գյուղացիները հաճախ Պետապի գործա-
կալին հարցնում են «Դա ի՞նչ արդարություն
է, իմ կովը արժե 100 ուրբլի, իսկ դուք նրա
սատակման դեպքում վճարում եք 30 ուրբլի:
Մի՞թե յես կարող եմ 30 ուրբլով նոր կով
գնել»: Այդորինակ հարցեր տալիս են նաև ձիա-
տերերը: 30 ուրբլով իհարկե կով չի կարելի
գնել, իսկ յեթե յուրաքանչյուր կովը ապահո-
վագրվեր 100 ուրբլիով դժգոհների թիվը շատ
մեծ կլիներ: 30 ուրբ. ապահովագրման դեպ-
քում, անասնատերը վճարում է գլխին 1 ու. 23
կոպեկ, իսկ յեթե ապահովագրված լիներ 100
ուրբլով, այն ժամանակ պիտի վճարեր, այդ
կովի համար 4 ուրբլի: Այդպիսի ապահովա-
գրությունը ձեռնառու յե միայն ունեւորներին:

Պարտադիր կոպարային ապահովագրական
գումարի չափը վորոշելիս, պետք է հարմա-
րեցնել գյուղացիական միջակի և չքավորի շա-
հերին և վոչ թե ունեւորների, չե վոր միջակ-
ների և չքավորների թիվը գյուղում կազմում
է ճնշող մեծամասնություն և հենց ներկայումս
եւ գյուղացիական այդ տարրերի վրա, կա կու-
տակված բավականաչափ ապահովագրական
հետևություն:

Սորհրդային իշխանությունը շատ արդա-
րացի յե վարվում. նա գիտե, վոր մեր գյու-

ղացին դեռևս աղքատ է. մեծ ապահովագներ
վճարելու նրա ուժը չի պատի: Ահա թե ինչու
գյուղացիներից վերցվում է, ըստ կոպարային
պարտադիր ապահովագրության չնչին ապա-
հովագին. ինչպես և վնասի դեպքում տրվում,
վոչ խոշոր գումար, մոտավորապես փարտա-
կան արժեքի $\frac{1}{3}$ -ը մասը:

Յեթե վորևէ անասնատեր ցանկանում է
ապահովագրել, իր կովը կամ ձին, նա և այժմ
եւ կարող է այդ անել, ըստ կամավոր լրացու-
ցիչ ապահովագրության:

Եւ ի՞նչ է ՀԱՐԿԱՎՈՐ ԳԻՏԵՆԱԼ ԱՆԱՍՈՒՆ-
ՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
ՄԱՍԻՆ.

Պարտադիր կոպարային ապահովագրու-
թյամբ, ապահովագրվում են խոշոր յեղջուրա-
վոր անասունները $1\frac{1}{2}$ տարեկանից, ձիերը
 $2\frac{1}{2}$ տարեկանից:

Հաճախ պատահում է, վոր գյուղացին իր
սատակած $1\frac{1}{2}$ տարեկան հորթի համար, գոր-
ծակալից պահանջում է ապահովագրական
վարձատրություն:

Գործակալը բացատրում է նրան, վոր հոր-
թը ապահովագրված չէ, սակայն գյուղացին չի
հավատում առարկելով. «Ինչու յերբ կենդանի
յե ապահովագրված է, իսկ յերբ սատակել է ա-
պահովագրված չէ, խաբել են ուզո՞ւմ»:

Բայց իրականում վոչ մի խաբելություն
չկա, հորթերը մինչեւ $1\frac{1}{2}$ տարեկան ձիերը

10011
1003

2½ տարեկան հասակը չեն ապահովագրված և դրանց համար ապահովագրին չի մուծվում:

Գյուղացին ստանում է ապահովագրական վարձատրություն դանադան հիվանդություններից, կամ դժբախտ դեպքերից (զազանների պատառուտելուց, հրդեհից, կայծակահարությունից) սատակած անասունի համար:

Կարող է պատահել, վոր անասնաբուժը առաջարկի գյուղացուն մորթել իր հիվանդ անասունը, վորը վարակված է վարակիչ հիվանդությամբ և կարող է վարակել առողջներին: Այդպիսի դեպքերում Պետապը վճարում է վրնասը:

Իսկ յեթե գյուղացին իր առողջ անասունը մորթում է, վորպես մսացու, իհարկե Պետապը նրան ապահովագրական վարձատրություն չի վճարում:

Յեթե անասունը հիվանդ է անբուժելի հիվանդությամբ, և վոչ մի բանի պիտանի չէ, անասնատերը կարող է մորթել, վորպեսզի ավելորդ չկերակրի նրան: Այդպիսի վնասը Պետապը վճարում է լրիվ կերպով, պայմանով սակայն, վոր անասնաբուժը կամ անասնաբուժակը մինչև անասունի մորթելը տա իր յեղբակացությունը, հիվանդության անբուժելության մասին:

Գյուղացիները իրենց նամակներով հաճախ խնդրում են, վոր Պետապը ապահովագրի ճիւղերը և յեղջուրաւոր անասունները նաև գոլության դեպքերից, ճիւղողություն և անաս-

նադողությունը գյուղացիության համար կատարյալ չարիք է: Սակայն Պետապը չի կարող ապահովագրել, վորովհետեւ հաճախ կլինեն չարամտություններ: Դժվար չէ գյուղացու համար յերբեմն կազմակերպել դիտավորյալ գողություն, ստանալ ապահովագրական վարձատրությունը և կրիւնը գողի հետ:

Մեծ մասամբ գողացված ճիւղերը և անասունները գտնվում են վորոշ ժամանակից հետո: Գործակալը չի կարող հետեւել, գողացված ու հետ գտնված անասունները և շատ դժվար կլինի հետ պահանջել ապահովագրական վարձատրությունը: անասնատերը այդպիսի դեպքերում կ'ողտվի թե իր անասունով և թե ապահովագրական վարձատրությամբ: Ահա այդ պատճառով Պետապը չի վճարում ապահովագրական վարձատրություն գողացած անասունի համար:

Անասնատիրոջ բոլոր անասունները պետք է ցուցակագրված լինեն: Գուցակագրության համար կազմվում են հատուկ ցուցակներ, ուր գրվում է, թե ով, վորքան անասուն ունի: Այդ ցուցակները վերջնականապես ստուգվում են գյուղական ժողովում, անասնատիրոջ հարցաքննությամբ: Ահա այստեղ պետք է գյուղացիները հետեւեն, վոր բոլորը ցույց տան իրենց անասունների քանակը, ճիշտ կերպով:

Յեթե ցուցակագրությունից հետո, տվյալ տնտեսության մեջ ավելանում կամ պակասում է վորեւի անասուն, տերը այդ մասին անպայման պիտի հայտնի գյուղխորհրդի նախագահին

կամ պետապի գործակալին, վերցնելով նրանից համապատասխան վկայական:

**ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՈԳՆՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ԲՈՒԺՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ:**

Մենք արդեն տեսանք թե ի՞նչ նշանակութիւն ունեն ապահովագրական գործում անասնաբուժները և անասնաբուժակները: Անասնաբուժական գործը մեզանում դեռ ևս այնքան ելլով չի դրված:

Շատ տեղերում նույնիսկ չկան անասնաբուժներ կամ անասնաբուժակներ: Հայաստանին անհրաժեշտ է մոտավորապես 50 անասնաբուժ, սակայն կա միայն 20 հոգի: Հաճախ այդ անասնաբուժները չեն ունենում հարկավոր դեղորայք և անհրաժեշտ գործիքներ:

Խորհրդային իշխանութիւնը աշխատում է, վոր անասունների անկումը պակասի: Խորհրդային ապահովագրութիւնը նույնպես յուր կողմից դրամներ է բաց թողնում, անասնաբուժական գործի համար դեղորայք կամ գործիքներ գնելու և սրսկելու:

Հայաստանի մի քանի գավառներում պատահում են դեպքեր, վոր գաղանները պատառոտում են անասուններին: Անհրաժեշտ է վոր չընչացնել այդ գաղաններին. ուստի Պետապրվարձատրում է այն վորսւրդներին, վորոնք վորջնացնում են գաղաններին, վճարելով յուրաքանչյուր դայլի համար 3 ռուբլի:

**ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒ-
ԹՅՈՒՆԸ**

Պարտադիր կոպարային կարգով ապահովագրված անասունի սատակած դեպքում, ապահովագրվողը ստանում է մոտավորապես նրա վնասուական արժեքի մոտ 1/3-ը: մասը Այդպես է արվում, վորպեսզի դյուղացիներին մեծ ապահովագին չ'դանձվի: Սակայն լինում են այնպիսի ուժեղ տնտեսութիւններ, վորոնց համար միայն կոպարային ապահովագրութիւնը բավական չէ: Նրանք ուզում են ապահովագրել իրենց անասունը լրիվ գնով: Ահա այդ կարելի չէ անել լրացուցիչ ապահովագրութիւնը:

Այդ ապահովագրութիւնը կոչվում է նաև կամավոր, վորովհետեւ բացառապես կախված է դյուղացու բարի կամքից, կցանկանա կապահովագրի, չի ցանկանա չի ապահովագրի:

Կամավոր ապահովագրութիւնը լինում է 2 տեսակ լրացուցիչ—կոպարային և գուտ կամավոր: Գյուղացիութիւն համար եական նշանակութիւն ունի լրացուցիչ ապահովագրութիւնը, վորի մասին կ'խոսենք ավելի մանրամասն:

Լրացուցիչ ապահովագրութիւնը նույնպես չի կարելի անասունը ապահովագրել իր լրիվ արժեքով: Ինչո՞ւ չէ սահմանված այդպես հրահանգ կանոն: Հարկավոր է ավելի մանրամասն ծանոթանալ այդ հանգամանքի հետ:

Թողոր յեղջուրավոր անասունները և ձիերի գինը յերբեմն բարձրանում ե, յերբեմն իջնում: Աշնանը անասունների գինը ավելի ցածր ե քան թե զարնանը, իսկ յերաշտի դեպքում, անասունների գինը բավականին ընկնում ե:

Որինակ, գյուղացին գնել ե զարնանը մի կով և ապահովագրել լրիվ արժեքով՝ 100 ուրբով: Աշնանը նույն վայրում, այդ կովը կարժենա 60 ուրբի: Բնական ե, վոր անասնատերը վառ կերակրի այդպիսի կովը, խնամք չըտանի բոլորովին և հասցնի մինչեւ սատակումն ու համաձայն ապահովագրության ստանա ապահովագրական վարձատրությունը՝ 100 ուրբին: Անասնատերը ստանալով 100 ուրբին, 60 ուրբով կ'դնի մի այդպիսի կով, իսկ 40 ուրբին կ'դնի զրպանը: Վորպեսզի այդպիսի դեպք չ'կատարվի, խորհրդային իշխանությունը առաջադրում ե հետեւյալ միջոց:

Ըստ լրացուցիչ ապահովագրության, խողոր յեղջուրավոր անասունները և ձիերը յերբեք չեն ապահովագրվում իրենց լրիվ արժեքով: Անպայման անասունի արժեքի մի մասը պիտի թողնել անասնատիրոջ վրա, վորպեսզի նա իր հերթին անասունին լավ խնամի և հույսը չ'դնի միայն ապահովագրական վարձատրության վրա:

Լրացուցիչ ապահովագրությամբ անասունը պիտի ապահովագրել այնպիսի դումարով, վոր ավելի չ'լինի կոպարային ապահովագրու-

թյան ապահովագրական վարձատրության հետ միասին, իրական արժեքի ³/₄-ից:

Լրացուցիչ կերպով կարելի յե ապահովագրել միայն այն անասունները, վորոնք ապահովագրված են կոպարային կարգով: Յեթե մի վորեմե վայրում չի սահմանված կոպարային ապահովագրություն, ապա կարելի յե ապահովագրել վոչ թե լրացուցիչ կարգով, այլ զուտ կամավոր կերպով:

Լրացուցիչ ապահովագրությամբ կարելի յե ապահովագրել տվյալ տնտեսության բոլոր անասունները, կամ միայն բոլոր կովերը, կամ բոլոր յեղները (առանց հորթերի): Որինակ գյուղացի Սարգսյանը ունի 3 կով և 2 յեղ: Նա կարող ե լրացուցիչ կերպով ապահովագրել կամ բոլոր անասունները, կամ 3 կովը կամ 2 յեղը: Նա անպայման պետք ե ապահովագրի, կամ բոլոր կովերը, կամ բոլոր յեղները:

Ինչո՞ւ յե այդպես սահմանված, յեթե Սարգսյանի բոլոր կովերը կամ յեղները ապահովագրված չլինեն, սատակման դեպքում, նա կարող ե միշտ ել պնդել, թե հենց այդ սատակածն ե յեղել լրացուցիչ ապահովագրվածը: Լրացուցիչ ապահովագրությամբ կարելի յե ապահովագրել, կամ բոլոր ձիերը, կամ բոլոր արու (վորց), կամ բոլոր եզ ձիերը (մադյան):

Լրացուցիչ կերպով ապահովագրվում են միայն սուղջ անասունները, հիվանդները չեն ապահովագրվում:

Ձիերը և ուղտերը ապահովագրվում են լրացուցիչ կարգով, վոչ բարձր 15 տարեկանից:

Հաճախ գյուղացիները գրում են «Յես ապահովագրել եմ իմ կովը, լրացուցիչ կերպով հունվարի 5-ին. 5-ին ել վճարել եմ ապահովագրելը լրիվ կերպով և ստացել անդորրագիրը: Կովս սատկել է հունվարի 12-ին, իսկ ինձ ապահովագրական վարձատրություն ինչո՞ւ չեն վճարում»:

Այդպես ել պիտի լինի, վորովհետեւ ապահովագրական կանոնների համաձայն, ապահովագրական վարձատրությունը տրվում է այն դեպքում, յեթե անկումն տեղի յե ունեցել, ապահովագրությունից 15 օր հետո: Կովը ապահովագրված եր հունվարի 5-ին: Պետական ապահովագրությունը վճարում է նրա վնասը վոչ ուշ հունվարի 20-ից: 15 օրվա ժամկետը սահմանված է նրա համար, վորպեսզի դիտավորյալ կերպով, դեռ ևս չպարզված հիվանդ անասունը չ'ապահովագրվի:

Իսկ յեթե լրացուցիչ կերպով ապահովագրված անասունը սատակում է դժբախտ պատճառից, որինակ ընկել է գնացքի տակ, Պետապի պատասխանատվությունը համարվում է անմիջական, վնասը վճարվում է ժամկետից չուտ: Որինակ գյուղացին ապահովագրեց, լրացուցիչ կարգով իր կովը հունվարի 8-ին, իսկ հունվարի 10-ին կովը ընկավ գնացքի տակ, կամ կայծակահար յեղավ, այդ դեպքում Պետապը վճարում է վնասը:

Վորպեսզի լրացուցիչ կերպով ապահովագրություն կ'ընվի, անասնատերը պիտի հայտնի Պետապի գործակալին, մուծի ապահովագրելը և ստանա նրանից անդորրագիր: Անասնարուժը չի քննում այդ ապահովագրվող անասունը, այլ միայն քննում է պետապի գործակալը: Նըշանակում է լրացուցիչ կերպով կարելի յե ապահովագրել ամեն ժամանակ:

Ապահովագրությունը կնքվում է մեկ տարով: Որինակ դեկտեմբերի 1-ից մինչեւ դեկտեմբերի 1-ը, կամ հունվարի 1-ից մինչեւ դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ:

Ձիերի լրացուցիչ ապահովագրության ապահովագրիչը լինում է զանազան. չափով: Վորքան ձին մեծ է, այնքան մահացությունը շատ է, ուստի ձիերի լրացուցիչ ապահովագրության վճարումների չափը պայմանավորվում է նրանց տարիքով:

Լրացուցիչ ապահովագրությունը անասունների և ձիերի աստիճանաբար զարգանում է: Այսպես որինակ 24-25 գործնական տարում լրացուցիչ կերպով, խոշոր յեղջուրավոր անասուն ապահովագրված եր 423372 գլուխ, իսկ ձիեր 52,159 գլուխ: Այս թվերը դեռ ևս մեծ չեն, բայց նրանք աստիճանաբար մեծանում են:

Մեր գյուղացիությունը դեռ ևս աղքատ է և չ'նայած վոր լրացուցիչ ապահովագրության ապահովագրիչը շատ մեծ չե (կովը, յեզը 1 ուրբի, ձին 2-3 ուրբի), բայց և այնպես, շատերի ուժը չի պատում:

Լրացուցիչ ապահովագրությամբ տալու
վաղորդում են իրենց անասունները, ունեւոր
գյուղացիք, չքավորները դեռ ևս քիչ են ոգտը-
վում այդ ապահովագրությամբ:

ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂԼԵԿՏԻՎ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒ- ԹՅՈՒՆ.

Ամեն մի գործ ալելի ձեռնտու յե կատարել
ժխասին արտելով, քան թե անհատապես. նույնը
և անասունների ապահովագրության գործում:
Այդ դեպքում բավական է մի քանի անասնա-
տերեր, ընտրեն իրենց ապահովագրության
գործին ներկայացուցիչ, վորը վարում է այդ
ապահովագրական ընկերության բոլոր ապա-
հովագրական գործերը:

Այդպիսի ապահովագրությունը կոչվում է
կոլլեկտիվ: Կոլլեկտիվի անասունների թիվը
պետք է լինի վոչ պակաս 10-ից:

Կոլլեկտիվի ներկայացուցիչը դանձում է
բոլորից ապահովագրական ապահովագրինը և
հանձնում է Պետապի գործակալին. նա հետե-
վում է, վնասների վճարման դեպքում Պետապի
կանոնների ճիշտ կատարմանը:

Կոլլեկտիվ ապահովագրության արտոնու-
թյունը այն է, վոր Պետապի պատասխանատ-
ւության ժամկետը, վոչ թե 15 որից հետո յե,
այլ 7 որից հետո, ըստ լրացուցիչ ապահովա-
գրության:

ԻՆՉ ՊԻՏԻ ԱՆԵԼ ԱՆԱՍՈՒՆԻ ՀԻՎԱՆԴՈՒ- ԹՅԱՆ ԴԵՊԳՐՈՒՄ.

Յեթե գյուղացու անասունը հիվանդանում
է նա պարտավոր է անմիջապես հայտնել տ-
նասնարուծին, կամ անասնաբուծակին: Ըստ
վորում ապահովագրված է թե չի ապահովա-
գրված անասունը:

Հաճախ հիվանդությունը կարող է լինել
վարակիչ. իսկ վարակիչ հիվանդությունը հեչ-
տությամբ մի գոմից կարող է անցնել մյուսը,
չապահովագրվածից անցնել ապահովագրվա-
ծին և վարակել:

Ժանտախտը, սիրիբախտը հնձում են անա-
սուններին, առանց տարբերելու, չապահովա-
գրվածը ապահովագրվածից:

Շատ տեղերում, անասնաբուծը կամ տ-
նասնարուծակը գտնվում է 60-ից մինչև 80
վերստի վրա, պարզ է, վոր գյուղացուն այդ
դեպքում չատ դժվար է հայտնել անասունի հի-
վանդության մասին: Այդպիսի դեպքում նա
միայն կարող է հայտնել Պետապի գործակա-
լին:

Անասունի հիվանդության դեպքում, նրան
բժշկելու համար, գյուղացին պարտավոր է
կատարելու անասնաբուծի կամ անասնաբու-
ծակի բոլոր կարգադրությունները: Չի կարելի
անուշադրության մատնել, կամ հրաժարվել
դատաւարանելով «Մեր պապերը և հայրերը
այդպես չեյին անում»: Չպետք է լսել նաև դա-

նագան «գլխուհներին», վորոնք իրենց տգլխու-
թյամբ կարող են վնաս պատճառել:

Հոգ պիտի տանել, վոր վարակը չ'տարած-
վի: Հիվանդ անասնատերը պարտավոր է կա-
տարելու իշխանության հրատարակած բոլոր
վորոշումները, վարակի դեպքում, պայքարելու
ինդըրում: Յեթե անասունը սատակում է պետք
է հայտնել անասնաբուժին կամ անասնաբու-
ժակին և Պետապի գործակալին: Պատահում է,
վոր վորեմէ պատճառով հնարավոր չ'է լինում
գործակալին հայտնելու. այդ դեպքում նա ան-
պայման պիտի հայտնի դյուղխորհրդին և այդ
պիտի կատարել շատ շտապ, մի որվա ընթաց-
քում, անկումից հետո:

ՍԱՏԱԿԱԾ ԱՆԱՍՈՒՆԻ ԱԿՏ ԿԱԶՄԵԼԸ.

Ապահովագրված անասունը սատակելու
դեպքում, տեղում պիտի կազմել ախտ: Ակտը
կազմվում է վոչ ուշ 2 որից, սատակումի հետո:

Բայց նոյեմբերի 1-ից մինչեւ ապրիլի 1-ը,
ավելի ցուրտ ժամանակում, ախտը կարելի չի
կազմել մինչեւ 4 որից:

Ինչո՞ւ չի սահմանվում այդպիսի կարգ:—

— Ակտը կազմելու և անասունի անկման
պատճառը պարզելու համար անհրաժեշտ է
զննել նրա դիակը: Յեթե անասունի դիակը
արդեն քայքայվել է, անկման պատճառը վո-
րոշել անկարելի չի. իսկ ամառ ժամանակ դիա-
կի քայքայումը, ավելի արագ է կատարվում,
քան թե ձմեռը:

Ո՞վ է կազմում ախտը:

Պետապի տեղական գործակալը, անասնա-
բուժը, կամ անասնաբուժակը, իսկ յեթե նրանք
բացակայում են, կազմում է դյուղխորհրդի
նախագահը: Ակտ կազմելիս պետք է ներկա լի-
նին 2 վիճակներ, վորոնք ազգական չ'են սատա-
կած անասնատիրոջը:

Անասնատերը պարտավոր է ներկայացնել
ակտ կազմողներին անասունի դիակը կամ դի-
ակի մնացորդները, անկման վայրում: Սակայն
լինում են դեպքեր, յերբ անկարելի չի ներկա-
յացնել անասունի դիակը. որինակ անտառում
յերբ զաղանները պատառոտել են անասունին,
այդ դեպքում ախտը կազմվում առանց անասու-
նի դիակի:

ՎՆԱՍՆԵՐԻ ՎՃԱՐՈՒՄԸ.

Միեմնույն ձեւով ախտը կազմվում է թի
պարտադիր կոպարայինի և թի լրացուցիչ ա-
պահովագրության համար:

Յեթե ախտը վորեմէ կասկած չի հարու-
ցանում, ապա Պետապի գործակալը անմիջա-
պես վճարում է վնասը:

Կասկածի դեպքում ախտը գործակալը ու-
ղարկում է անասնաբուժին: Անասնաբուժը
պետք է տա իր յեզրակացությունը, թի հի-
վանդության բնույթի մասին և թի վճարվելու
կամ մերժվելու մասին: Բայց մի քանի հազվա-
գյուտ դեպքերում, յերբ անասնաբուժն ել չի

կարողանում վճռել հարցը, այդ դեպքում ակտը ուղարկվում է Հայկական պալատին և անորինություն:

Մորհրդային իշխանությունը բոլոր միջոցները ձեռք է առնում, վորպեսզի վնասը վճարվի անմիջապես առանց ձգձգվելու: Ողջությունը վճարատվողի գերախնային դեպքում միայն այն ժամանակ է լավ, յերբ հասնում է իր ժամանակին: Որինակ դարձան դաշտային աշխատանքների սկզբին գյուղացու յեզր սատակել է. գյուղացու համար ամեն մի բուսկն թանկ է, յեթե նորը չ'գնի, ապա նրա դաշտերը չեն վարվի:

Նա ստիպված գլուխը թեքում է կուլակին, վերցնելով նրանից պարտք, մեծ %%-ով:

Հաճախ գյուղացիները իրենց նամակներում գրում են, «Թե Պետապի գործակալները ուշացնում են վնասների վճարումը» գյուղացիները դատում են այսպես: «Նլ ինչ կարիք կա ակտը ուղարկելու անասնարուծի յեզրակացություն, սատակեց կովը, գործակալը անմիջապես պետք է վճարի վնասը»:

Այդ դատողությունը սխալ է և ահա թե ինչու: Որինակ մի վորեմի գյուղացի, կարող է մորթել իր կովը, միսը ծախել և գնալ գյուղխորհրդին պահանջել վնասը, ակտում գրել տալով թե անասունը սատակել է հիվանդությունից: Հաճախ լինում են դեպքեր, վոր գյուղխորհրդի նախագահը կամ քարտուղարը համաձայնում են ի՞նչ է նշանակում այդ. այդ նշա-

նակում է, վոր մի վորեմի ստախոս ոգուս կստանա, իսկ մյուս գյուղացիներից հավաքած Պետապի դրամները կ'կորզեն: Հասկանալի յե, վոր նման դեպքերում գյուղացիները իրենք պետք է հայտնաբերեն այդ և իր ժամանակին հայտնեն Պետապի գործակալին:

Յեթե հարեմանը խաբեություն ճանապարհով ստանում է ապահովագրական վարձատրություն, չպետք է կարծել, թե նա դրամը ստանում է պետական ճարկից. իսկ պետական ճարկը հարուստ է: Փաստապես այդպիսի անբարեխիղճ քաղաքացին, այդ գումարը ստանում է նույն գյուղացիների դրամներից:

Լինում է և այսպես, վոր Պետապի գործակալը ծուլություն դրա անփութությունը հետաձգում է վնասի վճարումը: Վորպեսզի այդ տեղի չունենա, գրասենյակը հետեմում է վոր գործակալը առանց ձգձգումների վճարի վրնասները: Իսկ յեթե գործակալը շարունակ ձգձգում է վնասների վճարումը, ապա գրասենյակը ուղարկում է իր տեսչին, վորը պետք է ուղղի բոլոր թերությունները և գործակալին պատասխանատվության յենթարկի:

Գործակալի բոլոր սխալ գործերի մասին պիտի հայտնել Հայկական պալատին:

Մորհրդային իշխանությունը աշխատում է, լավացնելու և բարձրացնելու գյուղական չքավորին և միջակի տնտեսությունը:

Տնտեսութ. մեջ ետևան նշանակություն ունի անասունը, վորը ձեռք բերելու համար, վորինչ

չի խնայում գյուղացին: Բայց այդ բոլոր ջանքերը կարող են կորչել մի չարաբաստիկ ուր, յերբ գյուղացու անասունը սատկում է հիվանդությունից կամ դժբաղտ պատահարից: Այս դեպքում նրան ոգնության է դալիս խորհրդային իշխանությունը, վճարելով նրան վնասը: Գյուղացին կարող է այդ գումարին ավելացնել իր գումարը և նոր անասուն գնել:

Ապահովագրությունը կատարում է մի այլ լուրջ աշխատանք. նախագուշացնում է հիվանդությունների դեպքում, ցուցմունքներ տալիս հիվանդությունից զեղծ պահելու: Վորպեսզի անասունները քիչ հիվանդանան, անհրաժեշտ են, սրսկումները, դեղորայք և գործիքներ: Այստեղ դարձյալ ոգնության է դալիս խորհրդային պետական ապահովագրությունը և իր միջոցներից գումարներ հատկացնում այդ բոլորը գնելու համար:

Խորհրդային իշխանությունը աշխատում է, վոր Պետապի գործակալը չդառնա անմատչելի աղա:

Պետապի գործակալը պետք է լինի գյուղացու խորհրդատուն, նա պետք է գյուղացիներին տա ապահովագրական գործի մասին բոլոր ցուցմունքները ու բացատրությունները, պետք է հաճախ այցելի իր շրջանի բոլոր գյուղերը:

Ներկայումս դեռ ևս անասունների ապահովագրության գործը վերջնականապես չի լավացրած: Շատ լավ կլիներ, յեթե իջեցնեյին

ապահովագրերը և բարձրացնեն ապահովագրական վարձատրության գումարը: Բայց այդ կախված է, անասունների անկման թվից և գյուղացիության բարեկեցությունից: Որինակ ռատակելու թիվը մեծ է լինում, յեթե անասունը անկանոն է կերակրվում: Ինքը բնակչությունը չառ բան կարող է անել, անասունների խնամք տանելուն և լավ կերակրելուն:

Յերեան, 1927 թ.

1. Առաջաբան	3
2. Ինչո՞ւ համար պետք է անասուն . ապահովագրությունը	5
3. Անասունների ապահովագրումը ցարի ժամանակ և հիմա	6
4. Պարտադիր և կամավոր ապահովագրություն	7
5. Անասունների պարտադիր ապահովագրվելու մասին	10
6. Զբաղվող գյուղացի տրվելիք ապահովագրարտոնություն	12
7. Ընկած անասունների համար վնարվելիք ապահով . վարձատրություն չափը	15
8. Ի՞նչ է հարկավոր գիտենալ անասունների պարտադիր ապահովագրության մասին	17
9. Խորհրդային Միության անասունների բուժման գործում	20
10. Անասունների լրացուցիչ ապահովագրություն	21
11. Անասունների կոլեկտիվ ապահովագրություն	26
12. Ի՞նչ պիտի անել անասունի հիվանդության դեպքում	27
13. Ստատկած անասունի ակտ կազմելը	28
14. Վնասների վնարումը	29

44.235